

Het HERMREG-project

De Brusselse, Vlaamse en Waalse economieën zijn onderling sterk verbonden, maar vertonen ook specifieke kenmerken en laten soms verschillende evoluties optekenen. Samen met de regionalisering van een aantal belangrijke economische beleidsinstrumenten heeft die vaststelling het Federaal Planbureau (FPB), het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), het Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique (IWEPS) en Statistiek Vlaanderen in het midden van de jaren 2000 ertoe bewogen een samenwerking aan te gaan. De vier instellingen besloten om samen te werken voor de modellering van de Belgische regionale economieën in het kader van het HERMREG-project.

Regionale economische middellangetermijnprojecties

Het HERMREG-project had oorspronkelijk tot doel de economieën van de drie gewesten te modelleren op basis van het nationale HERMES-model, een macro-economisch en sectoraal model voor de Belgische economie dat door het FPB reeds jaren wordt gebruikt. Tegen die achtergrond werd de eerste versie van het HERMREG-model ontwikkeld, dat de nationale resultaten van het HERMES-model regionaal opsplitst. Die top-downversie van het HERMREG-model wordt gebruikt voor de regionale economische vooruitzichten op middellange termijn. Sinds 2008 worden die regionale projecties jaarlijks in juli gepubliceerd in het verlengde van de nationale vooruitzichten, waarmee ze dan ook coherent zijn. Die regionale publicatie bestrijkt een aantal sleutelindicatoren, zoals het bruto binnenlands product (bbp), de toegevoegde waarde, de werkgelegenheid en de investeringen per bedrijfstak, alsook andere indicatoren met betrekking tot de arbeidsmarkt (inclusief de pendelarbeid), de componenten van het beschikbaar gezinsinkomen, enz. Die desaggregatie wordt hoofdzakelijk uitgevoerd aan de hand van endogene regionale verdeelsleutels, bepaald door een geheel van vergelijkingen die worden geschat op basis van statistische methoden. Er bestaan evenwel twee uitzonderingen op die benadering: het arbeidsaanbod (de beroepsbevolking) en de overheidsfinanciën van de gemeenschappen en de gewesten zijn ook in het nationale HERMES-model reeds het resultaat van een regionale aggregatie.

De impactanalyse van economische beleidsmaatregelen

Naast die top-downversie van het HERMREG-model voor het opstellen van regionale macro-economische projecties, hebben de vier partnerinstellingen een nieuwe versie ontwikkeld waarin een bottom-upbenadering wordt gevolgd. In die logica van modellering stemmen de resultaten voor België overeen met de aggregatie van de resultaten voor elk van de drie gewesten.

Met dat nieuwe model kan rekening worden gehouden met de specifieke regionale kenmerken op economisch gebied. Het beantwoordt ook aan de toegenomen behoefte om impactanalyses te kunnen maken van economische beleidsmaatregelen op regionaal niveau, dit tegen de achtergrond van de opeenvolgende institutionele hervormingen die nieuwe bevoegdheden aan de gewesten hebben overgedragen.

De ontwikkeling van het bottom-upmodel werd bovendien mogelijk gemaakt door de recente ontwikkelingen op het gebied van regionale statistieken. Dat is onder meer het geval voor de regionale boekhouding: door een samenwerking tussen de Nationale Bank van België en de drie gewesten kon bijvoorbeeld de bestedingsoptiek van het bbp worden vervolledigd door reeksen toe te voegen voor bepaalde cruciale componenten, zoals de particuliere consumptie en de internationale invoer en uitvoer. Ook de opstelling van intra- en interregionale input-outputtabellen door het FPB – het zogenaamde ‘RIO 2010’-project dat werd gefinancierd door de drie gewesten – betekende een aanzienlijke stap voorwaarts. Daardoor kon niet alleen vraag en aanbod in elk gewest in evenwicht worden gebracht, maar konden ook de grote regionale en sectorale interdependenties in het model worden opgenomen.

Ondanks die aanzienlijke vooruitgang blijft de beschikbaarheid van statistieken op regionaal niveau beperkter dan op nationaal niveau. Daardoor moesten voor dit project bijkomende lange reeksen en bepaalde gegevens worden opgesteld.

De bottom-upversie van het HERMREG-model maakt het mogelijk om op regionaal niveau de economische impact van asymmetrische economische beleidsmaatregelen te berekenen. Voorbeelden hiervan zijn maatregelen op het vlak van loonlastenverlagingen, overheidsinvesteringen of de personenbelastingen.

Het nieuwe model levert momenteel zijn eerste resultaten, maar moet nog meerdere test- en valideringsfasen doorlopen vooraleer het operationeel is. Het is niettemin een primeur op het gebied van de regionale economische modellering in België en een belangrijke stap in de analyse van de economische wisselwerking tussen Brussel, Vlaanderen en Wallonië.

Meerdere ontwikkelingen en verbeteringen van het model worden nog voorzien. Het betreft de actualisering van het model (databank, herschattingen, verrekening van de coëfficiënten van een volgende RIO, enz.), de verbetering van bepaalde blokken en, mogelijk, de verdere ontwikkeling van bijkomende modules die specifiek aangepast zijn aan de studie van economische beleidsmaatregelen die worden genomen in het kader van de nieuwe regionale bevoegdheden.